

333002 - Satın Alınan Malın Teslimi Ve Mülkiyete Geçirilmesi Gerçekleşmeden Önce Satılması

Soru

Araba satışıyla ilgilenen amcamın oğlundan, benim için bir araba satın almasını istedim. O da benim adıma uygun bir araç buldu. Ancak daha sonra bir müşteri bu arabayla ilgilendi ve amcamın oğlu bu arabayı 150 dolar kârla sattı. Bu kârın 50 dolarını kendisi aldı, 100 dolarını ise bana vererek: “Bu senin” dedi. Ben de: “Bu para benim hakkım değil, çünkü arabanın parasını ben ödemedim ve onu fiilen satın almadım” dedim.

Soru şu: “Bu araba senindir” dediği için onun kazancını almam bana helâl olur mu?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Eğer sen bu aracı gerçekten satın almadıysan, araç hukuken hâlâ amcaoğlunun mülkünde kalır. Bu durumda satıştan elde edilen kâr da ona aittir. Ancak eğer sen aracı satın almış olsaydın ve o, senin iznin olmadan aracı satarak tasarrufta bulunsaydı, bu işlem fıkhîta **tasarruf-ı fudûlî** olarak adlandırılır. Bu tür bir tasarruf, alıcının sonradan onaylamasıyla geçerli olur ve bu durumda elde edilen kârın tamamı sana ait olurdu.

Amcaoğlunun sana “Bu senindir” demesi, bir satış akdi için yeterli sayılmaz. Çünkü satış akdinin sahih olabilmesi için birtakım şartların yerine gelmiş olması gerekir:

1. **İcap ve kabul:** Tarafların alışverişi kabul ettiklerini açıkça ifade etmeleri (örf ve âdetle bilinen sözlerle).
2. **Bedelin belirli olması:** Alışverişte ücretin net olarak bilinmesi gerekir; belirsizlik durumunda satış geçersiz olur.
3. **Satılan malın bilinmesi:** Ya doğrudan görülmeli ya da tanım ve vasıflarla belirsizlik ortadan

kaldırılmalıdır.

Bu şartlar sağlanmadan yapılan alışveriş, fikhî açıdan geçerli sayılmaz.

Buna ek olarak, bir kimse bir malı satın aldıktan sonra, onu teslim almadan (kabz) önce satması caiz değildir. Nitekim Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hakîm b. Hizâm'a şöyle buyurmuştur:

"Bir mal satın aldığında, onu tamamen teslim almadan satma!"

(Ahmed, 15316; Nesâî, 4613; elbânî tarafından sahih kabul edilmiştir: "Sahîhü'l-Câmi", no: 342)

Yine Zeyd b. Sâbit'ten (radiyallahu anh) rivayet edilen ve Ebû Dâvûd ile Dârakutnî'nin kaydettiği hadiste, Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Tüccarlar, satın aldıkları malları kendi yerlerine götürmeden önce, o malları satamaz."

(Hadis, elbânî tarafından "Hasen" kabul edilmiştir: "Sahîh Ebî Dâvûd")

Bu hüküm, yalnızca gıda maddelerine değil, taşınabilir tüm mallara şâmindir. Bu, İmam Şâfiî'nin de tercih ettiği görüştür.

İmam Nevevî (rahimehullah) bu konuda şöyle der:

satılan mal, teslim alınmadan önce satılamaz; ister yiyecek, ister başka bir mal olsun. İbn Abbâs ve Muhammed b. Hasan da bu görüştedir."

"normal şartlarda taşınabilir olan eşyaların (odun, tahıl, balık gibi) teslimi, satıcının mülkünden başka bir yere nakledilmesiyle gerçekleşir. Bu yer, alıcının mülkü olabileceği gibi, bir kamu yolu, mescit veya boş arazi de olabilir."

(Nevevî, el-Mecmû', 9/270, 276)

Ancak amcaoğlun sana vadettiği aracı sattığı için gönlünü hoş tutmak amacıyla kârın bir kısmını sana hediye olarak veriyorsa bu parayı almanda dinen bir sakınca yoktur.

En doğrusunu Allah bilir.